

BELEIDSNOTA TELECOMMUNICATIE VAN HET LAND ARUBA

2001-2005

Ministerie van Vervoer en Communicatie, januari 2002

1. Inleiding

Uitgangspunt bij de oprichting van het telecommunicatiebedrijf SETAR in 1985 middels de Landsverordening telecommunicatiebedrijf Aruba (A.B. 1992, nr. GT1) was dat het voor het Land wenselijk en noodzakelijk is dat het telecommunicatiebedrijf onder alle omstandigheden in staat moet zijn om een totaalpakket van telecommunicatiediensten aan de Arubaanse burger tegen redelijke en betaalbare tarieven te leveren. Financiering wordt verkregen uit eigen middelen en het bedrijf moest verder “state of the art” zijn. Aangezien het bij het Land Aruba om een beperkt gebied gaat is besloten aan het bedrijf uitsluitende rechten te verlenen voor alle telecommunicatie diensten. Voor anderen is de mogelijkheid opengelaten om voor niet nader gespecificeerde diensten licenties aan te vragen. Aldus heeft de overheid zich de eindverantwoordelijkheid aangetrokken voor de telecommunicatie op Aruba. Enerzijds vanwege het grote maatschappelijke belang welke daaraan is verbonden, anderzijds omdat de overheid de overtuiging is toegedaan dat anders het belang van voor eenieder beschikbare goede telecommunicatie voorzieningen niet tot zijn recht komt.

Bij de oprichting van het Telecommunicatiebedrijf werden twee entiteiten, namelijk de Landsradio Nederlandse Antillen sectie Aruba en de Telefoondienst Aruba samengevoegd tot een nieuw bedrijf welke als tussenstap naar de omzetting tot een N.V. een rechtspersoon “Sui Generis” gestalte kreeg. De N.V. vorm werd in 1985 gezien de onzekerheid over de toekomstige inkomsten van de gecombineerde entiteit en de status van de ambtenaren welke bij het bedrijf te werk zouden worden gesteld, nog te riskant bevonden.

Door de jaren heen is door de regering in diverse samenstellingen vastgehouden aan de in het jaar 1985 geformuleerde uitgangspunten. Eind jaar 2000 is het besluit genomen een begin te maken met het geleidelijk openen van de telecommunicatie markt. Dit principe besluit is gebaseerd op het gegeven dat de overheid rekening houdt met de mondiale trend. Dit staat overigens in grote lijnen niet los van het oorspronkelijke uitgangspunt welke door de jaren heen door de overheid in diverse samenstellingen is gehanteerd.

In het op 13 december 2000 door de Ministerraad van Aruba goedgekeurde beleid voor wat betreft het openen van de markt voor specifieke diensten geldt, dat in ieder geval aan SETAR worden voorbehouden en tegelijkertijd als aan SETAR opgedragen diensten worden beschouwd de landelijke mobiele infrastructuur, vaste telefoonnetwerk, internationale telefonie en operator diensten, het satellietverkeer en andere internationale verbindingen.

Hiernaast werden per 1 april 2001 de volgende diensten conform eerdergenoemde landsverordening aan een licentie onderhevig, uitgegeven middels een landsbesluit:

1. Exploitatie van paging netwerken (radio zend- en ontvangstinrichting);
2. Exploitatie van trunking (mobilofoon) netwerken;
3. Enkelvoudige randapparatuur: bijv. Telefoon toestellen, stopcontacten etc.
4. Meervoudige randapparatuur: bijv. Lijnkiezertoestellen, bedrijfscentrales;

5. De installatie van de benodigde binnenleiding voor aansluitingen van 3. en 4. op de lokale vaste telefonie-infrastructuur van SETAR;
6. Value-added services: bijv. Internet Service Providers via de infrastructuur van SETAR;
7. Aanbieders (resellers) van diensten: bijv. cellulair, internationaal bellen.

Per 1 januari 2003: mobiele diensten.

Steeds zal er ten aanzien van het gewenste voorzieningenniveau een afweging moeten plaatsvinden tussen de voordelen voor de consument en de rentabiliteit van telecommunicatie voorzieningen op lange termijn. Vast staat dat de noodzaak van het bestaan van een gezond telecommunicatiebedrijf met zich mee brengt dat niet voor alle denkbare diensten de markt geopend kan worden. Aruba is geografisch maar een klein gebied en de overheid dient er primair voor te waken dat de Arubaanse burger te allen tijde kan beschikken over een kwalitatief hoogwaardig product waarbij er dus financiële ruimte moet overblijven voor het garanderen van de basisvoorzieningen en het plegen van noodzakelijke investeringen in nieuwe technologie. In dit verband wordt opgemerkt dat de beurswaarde van telecommunicatie bedrijven in de laatste twee jaren is gekelderd. Dit brengt met zich mee dat de financieringsmogelijkheden voor SETAR zijn afgenomen wat op zich zelf een zorgvuldige evaluatie rechtvaardigt van de gevolgen van het toelaten van concurrentie op de markt op de levering van telecommunicatie voorzieningen.

Welke dienst, op welk tijdstip en de wijze waarop de markt wordt vrijgegeven is onderdeel van overheidsbeleid. Het is aan de overheid te bepalen of er in concurrentie de private sector naast de publieke entiteit SETAR ook operationele verantwoordelijkheid gaat dragen voor een specifieke dienstverlening en de voorwaarden hiervoor op te stellen. Het is het streven om op dit punt een transparant beleid te voeren.

Aangezien er reeds een jaar is verstreken is besloten het in december 2000 genomen besluit te actualiseren. Voor dit doel zal een kader voor specifiek het in dit geval van belang zijnde vraagstuk, namelijk het openen van de markt, worden gegeven en hiernaast tevens de huidige telecommunicatie omgeving nader worden beschouwd ten einde de beleidsuitgangspunten te kunnen formuleren. Gezien de vrij dynamische telecommunicatie omgeving wordt in overweging gegeven dit in de toekomst op vaste tijdstippen steeds weer te doen.

2. Beleidsuitgangspunten:

Algemeen.

Het vraagstuk van het wel of niet openen van de telecommarkt heeft een verder reikende grondslag. Met name betreft het de vraag of telecommunicatie nog tot de kerntaak van de overheid moet worden gerekend. Is de behartiging van het maatschappelijk belang van een goede telecommunicatievoorziening nog een taak van de overheid? Moet de overheid hiervoor nog eindverantwoordelijkheid dragen? Is het publieke belang voor wat betreft de

telecommunicatievoorziening beter gediend door een combinatie van publieke en private entiteiten? Als definitie wordt gehanteerd dat er pas sprake is van een publiek belang indien de overheid zich de behartiging van een maatschappelijk belang aantrekt op grond van de overtuiging dat dit belang anders niet goed tot zijn recht komt.¹ Dat de overheid als enige partij gelegitimeerd is om namens de samenleving als geheel dwingend te bepalen welke publieke belangen moeten worden behartigd staat binnen de moderne samenleving vast². Het is aan de overheid te bepalen of bepaalde belangen binnen het maatschappelijke verkeer tot hun recht komen. En het is de opdracht van de overheid in te grijpen, indien zij van mening is dat die belangen onvoldoende tot hun recht komen en er derhalve sprake is van een publiek belang. In ieder geval geldt dat publieke belangen nimmer gezien de aard van de onderwerpen objectieve feiten zijn en in die zin dus ook niet wetenschappelijk zijn te beschrijven. Er zal steeds weer een politieke afweging moeten worden gemaakt. Wel zijn de vragen “wie gaat de operationele verantwoordelijkheid dragen” en “op welke wijze wordt het belang geborgd” wetenschappelijk te behandelen. Een goede behartiging van publieke belangen heeft verder direct te maken met de beginselen van goed bestuur, waarvan als eisen worden gehanteerd: democratische legitimatie, rechtszekerheid, rechtsgelijkheid, effectiviteit en efficiëntie. Vrij summier komen deze vijf beginselen erop neer dat het bestuur verantwoording verschuldigd is aan de vertegenwoordigende lichamen, burgers een zo groot mogelijke zekerheid moeten hebben omtrent hun rechten en plichten tegenover de overheid, gelijke gevallen gelijk dienen te worden behandeld, continue aandacht moet worden gegeven aan de mate waarin het bereiken van bepaalde doeleinden te danken is aan een bepaald beleid of aan bepaalde beleidsmiddelen en de optimale aanwending en inzet van productiefactoren. Bij behartiging van een publiek belang zal in de praktijk blijken dat deze vijf beginselen van goed bestuur niet zonder meer gelijk gewicht zullen hebben. Wel dient er met elke van genoemde beginselen terdege rekening te worden gehouden.

De Arubaanse regering is overtuigd van het publiek belang van de telecommunicatie en de overheid zal hiervoor ook een eindverantwoordelijkheid moeten dragen. Om dit publieke belang per dienstverlening te behartigen zal de overheid een zodanige toedeling van publieke en private verantwoordelijkheden toepassen dat de regering haar eindverantwoordelijkheid zo goed mogelijk kan waarmaken. Uitgaande van deze definitie is het openen van de markt gelijk aan een wijziging van de verdeling van de operationele verantwoordelijkheid van publieke naar een private voor het leveren van een dienst. Een ander gevolg hiervan is dat de regering moet zorgdragen dat er voorwaarden aanwezig zijn om dit op een acceptabele wijze te laten geschieden. Dit wordt aangeduid als borging. Dit geldt voor zowel de private als publieke organisaties daar aangenomen mag worden dat zij uit zichzelf niet uitsluitend oog zullen hebben voor het publiek belang. Het is daarom ook van primair belang dat er een toezichthoudend orgaan (in de telecommunicatie aangeduid als regulator gezien de dynamische bewegingen in deze markt) daarvoor wordt ingericht. De kosten hiervan dienen te worden meegenomen in de keuze van het borgingsmechanisme. Naarmate meer liberalisering wordt toegestaan

---

¹ Zie rapport van de Nederlandse Wetenschappelijk Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) nr. 56, 2000 “Het borgen van publiek belang”.

² Pag 57 WRR nr. 56, 2000

neemt de complexiteit van de reguleringsproblematiek en de daaraan verbonden kosten toe. Deze komen uiteindelijk voor rekening van de consument.

Naast het bovenstaande houdt de regering rekening met een trend zoals de internationalisering en de internationale verplichtingen waaraan Aruba gezien haar positie in het koninkrijk der Nederlanden zich heeft te houden.

De internationale omgeving

Het economisch effect van de nieuwe telecommunicatie omgeving is ingrijpend. De convergentie van telecommunicatie (centrales, transmissieapparatuur, enz.) en informatietechnologie (Pc's, computernetwerken, enz.) leidt namelijk enerzijds tot nieuwe technologie welke tot nieuwe applicaties en groei leidt. Anderzijds leidt de technologie tot nieuwe (verkoop)kanalen voor het uitgeven van de beschikbare financiële middelen op een grote schaal. Dit aangezien een groot deel van de wereld populatie aansluiting krijgt op de nieuwe netwerken. Voorbeelden zijn: kinderen kunnen video games spelen op de Internet, shopping is mogelijk, thuis werken wordt mogelijk en kosten voor bedrijven kunnen omlaag aangezien bedrijven goedkoper kunnen beschikken over markt- en productinformatie, diensten, enz. Dit leidt allemaal tot nieuwe economische activiteiten.

Een ander gevolg is dat de telecombedrijven welke in tegenstelling tot hun informatietechnologie collega's in rustige vaarwater verkeerden in een snel tempo moesten omschakelen naar een competitieve omgeving. Een ontwikkeling welke nu in volle gang is en op gang is gekomen hoofdzakelijk door de snel voortschrijdende technologie.

Hiernaast heeft de telecommunicatie ook een effect op de handel tussen landen. Door de telecommunicatie vervagen de grenzen tussen de landen. Dit heeft invloed op de informatie stroom. Tevens op andere terreinen zoals het onderwijs, de gezondheidszorg (telemedicine), entertainment, consulting services, enz.. Software zal een grotere rol spelen dan nu. De verwachting is dat de Verenigde Staten door de grote aanwezigheid op software gebied (Microsoft, Oracle, enz.) een voorsprong zullen hebben op andere landen.

Aan de andere kant brengt de telecommunicatie ook nieuwe minder gewenste (sociale) ontwikkelingen met zich mee. Genoemd kunnen worden:

- ?? Groepen in de samenleving gaan minder persoonlijk met elkaar om. De nieuwe generatie kan geïsoleerd raken door verslaving aan het Internet.
- ?? Personen die niet over een PC, breedbandige aansluiting en bijhorende telecommunicatie applicaties kunnen beschikken zullen achterblijven. Het verschil tussen inkomensgroepen wordt bepalend. Bij het uitblijven van een universele telecommunicatie dienstverlening wordt een deel van de bevolking uitgesloten.
- ?? De omgeving gaat naar 7x24 uur werken. Het werktempo wordt steeds hoger. Er is minder tijd voor het nemen van beslissingen en de zekerheid van een vaste baan vermindert.

?? Het beloningsstelsel zal meer gebaseerd worden op “performance” en niet op gewerkte tijd.

Het is natuurlijk zaak voor de overheid om zicht te houden op deze ontwikkelingen en waar nodig regulerend op te treden teneinde het effect daarvan tegen te gaan.

De lokale omgeving

Vaststaat dat een goede telecommunicatie essentieel is voor de economische ontwikkeling van Aruba. Investerings zullen immers plaatsvinden in die landen waar een goede infrastructuur aanwezig is. Ofschoon moeilijk meetbaar kan worden gesteld dat de altijd aanwezige beltoon voor de telefonie garant heeft gestaan voor de grote economische ontwikkeling dat Aruba de laatste 15 jaar heeft doorgemaakt.

In een kleinschalige omgeving als Aruba spelen de beschikbare investeringsruimte van de Publieke Sector en de overheidstekorten een belangrijke rol voor de werkgelegenheid en de totale economische bedrijvigheid van het land. Het als bijlage 1 toegevoegde paragraaf I.III uit het rapport van de Sociaal Economische Raad, augustus 2001 geeft dit kort en krachtig weer. Om die reden hecht de regering groot belang aan het brengen van een evenwicht op de Landsbegroting en het wegwerken van de huidige acute financieringstekorten. Het wegwerken van de financieringstekorten wordt als publiek belang gekenmerkt.

Het rapport van de door de formateur voor de regeringsperiode 2001-2005 opgerichte “Comision Financiero Formacion 2001-2005” nu legt een bijzonder accent op de telecommunicatie sector nl. dat van het belang van SETAR voor het in de komende tijd uit te voeren financieel beleid van de overheid. SETAR maakt deel uit van de oplossing van de acute financieringsbehoefte van het Land zoals geformuleerd in de aanbevelingen.

Teneinde invulling te kunnen geven aan de voorgestelde oplossing van genoemde commissie dient SETAR dus een sterk bedrijf te blijven welke zorgdraagt voor een kwalitatief hoogwaardig telecommunicatie dienstverlening voor Aruba, zodat de concurrentiepositie van Aruba gehandhaafd blijft. Gezien de kleine omvang van Aruba is voorzichtigheid geboden bij het openen van de markt, daar in dit stadium nog niet gegarandeerd kan worden dat SETAR bij een versneld openen van de markt voldoende draagkracht behoudt, waardoor de verdere ontwikkeling en handhaving van een hoogwaardig telecommunicatievoorziening in het gedrang kan komen. Bedoelde voorzieningen zullen in de toekomst via een aantal netwerken plaatsvinden. Deze netwerken zullen elkaar complementeren.

Gewenste klantenapplicaties voor de komende jaren.

Tot op dit moment kunnen er wereldwijd vier (4) netwerken worden gedefinieerd welke, eventueel na de nodige innovaties in de komende jaren, in staat zullen zijn een groot pakket telecommunicatie diensten te transporteren. Het zijn het kabelTV netwerk, het vaste telefoonnetwerk, het mobiel telefoonnetwerk en het Internet netwerk middels Internet Service Platforms. Op Aruba zijn deze netwerken ook aanwezig. De overheid van Aruba bezit via SETAR drie van deze netwerken en het kabelTV netwerk is

eigendom van Cable Television of Aruba, waar Aruba middels 25% van de aandelen via TeleAruba N.V. eigenaar is. Het kabelTV netwerk zal in een separate nota worden behandeld.

Teneinde een indruk te krijgen van de situatie is in de volgende tabellen aangegeven welke applicaties in de komende 5-10 jaar wenselijk zullen zijn voor de burgers en bedrijven op Aruba per netwerk. In bijlage 2 is additioneel een meer uitgebreide lijst opgesteld van te voorziene applicaties gerangschikt per klantensegment.

	Particulieren (huizen)	Particulieren (kantoor)	Bedrijven
Vaste telefoon netwerk	Internet ?? Internet toegang ?? IP telefonie,fax ADSL/xDSL appl. Telefonie ?? Integrated services ?? Spraak ?? Messaging ?? Mail ?? Video Infodata access Thuiswerken E-Commerce	Internet ?? Internet toegang ?? IP telefonie,fax ADSL/xDSL appl. Telefonie ?? Integrated services ?? Spraak ?? Mail ?? Video ?? Messaging ?? Infodata access ?? Multimedia VPN Thuiswerken E-Commerce	Internet ?? Internet toegang ?? IP telefonie,fax ADSL/xDSL appl Telefonie ?? Integrated services ?? Spraak ?? Mail ?? Messaging ?? Video Infodata Bandbreedte E-Commerce VPN WAN-LAN

	Particulieren (huizen)	Particulieren (kantoor)	Bedrijven
Mobiel telefoon netwerk	Telefonie ?? Integrated services ?? Spraak ?? Messaging,paging ?? E-Mail Internet toegang Infodata access M-Commerce	Telefonie ?? Integrated services ?? Spraak ?? Data ?? Messaging,paging, E-Mail ?? Video Infodata access	Telefonie ?? Integrated services ?? Spraak ?? E-Mail,paging, ?? Messaging Infodata access Bandbreedte Breedband Diensten Internet

		Internet toegang VPN Thuiswerken M-Commerce	?? Internet toegang ?? IP telefonie WAN-LAN-PBX Fixed Wireless Global Roaming M-Commerce VPN Thuiswerken
Internet Netwerk Via Internet Service Platform	Internet ?? Internet toegang ?? IP telefonie Telefonie ?? Integrated Appl. ?? Messaging ?? E-Mail Entertainment Infodata access Thuiswerken E-Commerce	Internet ?? Internet toegang ?? IP telefonie Telefonie ?? Integrated Services. ?? Video ?? Messaging, E-Mail E-Commerce Infodata access VPN E-Commerce	Internet ?? Internet toegang ?? IP telefonie Telefonie ?? Video ?? E-Mail ?? Integrated Services Infodata access Breedband diensten E-Commerce VPN Thuiswerken

Uit het groot aantal nu voorziene applicaties voor de komende jaren volgt al dat het onmogelijk is dat er ergens op de wereld een bedrijf bestaat dat deze dienstverleningen solo kan leveren. Naast de grote financiële risico's vereisen vele diensten partnerships met vele applicatie providers welke expertise op een terrein hebben. Aan de andere kant vereist de markt door de grote hoeveelheid applicaties tevens dat de bedrijven efficiënt gaan functioneren en meer marktaandeel veroveren om rendabel te blijven. Het is hierbij natuurlijk zaak om te verzekeren dat de klant een goede service tegen redelijke tarieven ontvangt.

Deze ontwikkelingen maken dat wereldwijd een grote druk ontstaat om de vroeger gesloten telecommarkten te openen voor concurrentie. Op Aruba is het beleid van de overheid gericht op een geleidelijke overgang naar een meer open markt. Dit aangezien Aruba een kleine oppervlakte heeft en de ruimte voor het terugverdienen van de investeringen toch beperkt blijft.

De Arubaanse burger mag aanspraak maken op een klantgericht functioneren van SETAR, met de meest gangbare telecommunicatie dienstenpakket tegen objectief redelijke prijzen. Voorwaarde hiervoor is in ieder geval dat de omzetting van het telecommunicatiebedrijf in een naamloze vennootschap naar analogie van het WEB

binnen afzienbare tijd wordt verwezenlijkt. In de praktijk blijkt dat het plaatsen van publieke organisaties op enige afstand van de hiërarchie en ministerie vaak een extra prikkel tot gevolg geeft voor betrokkenheid (grotere motivatie) bij de behartiging van publieke belangen.

Criteria voor het wel of niet openen van de markt.

Teneinde een keuze te maken welke netwerken niet, gedeeltelijk of volledig in aanmerking komen voor het openen van de markt (het verschuiven van verantwoordelijkheden tussen publieke en private organisaties) worden de volgende vier criteria gehanteerd, met name het garanderen van:

- 1) Het opbouwen van een geavanceerde basis telecominfrastructuur (Toegankelijkheid voor eenieder).**
- 2) Hanteren van redelijke tarieven.**
- 3) Innovatie en efficiëntie.**
- 4) De economische stabiliteit van Aruba.**

Deze criteria zijn in principe publieke belangen welke samenhangen met een goede telecommunicatievoorziening. Een toepassing van deze criteria op de verschillende netwerken levert het volgende op (dezelfde nummering voor de criteria zijn gehandhaafd):

Vaste telefoonnetwerk.

- 1) Op dit moment zijn er ruim 38.000 aansluitingen op het telefoonnetwerk. Hiermee is ruim 95% aan de vraag beantwoord en 40% van de bevolking heeft een aansluiting. Een acceptabele dichtheid. De Regering streeft ernaar alle burgers van Aruba over een aansluiting te laten beschikken onafhankelijk van de afstand tot de centrales en de gemoeide kosten. Hieraan is op dit moment nog niet voldaan.
- 2) Dit moet ook tegen redelijke prijzen geschieden. Indien het principe hier te lande zou worden gevolgd dat elke dienstverlening zelfdragend moet zijn, met andere woorden dat er geen kruissubsidie dient plaats te vinden tussen verschillende diensten moet worden geconcludeerd dat de lokale tarieven dienen te worden verhoogd (dit staat bekend als rebalancing). Dit is een wereldwijde trend. De overheid wenst echter geen stijging in de lokale telefoonkosten en abonnementen, aangezien dit inflatie verhogend kan werken. Gezien de wereldwijde trend om de internationale tarieven tevens te verlagen en de eis van de Regering om op Aruba redelijke prijzen te hanteren is besloten om SETAR drie (3) jaren de uitsluitende mogelijkheid te laten behouden voor de internationale telefonie en acht (8) jaar voor de lokale telefonie. Hiermee wordt de ruimte gecreëerd voor SETAR om de internationale tarieven te verlagen, het huidige lokale tarief te handhaven en tegelijkertijd de noodzakelijke investeringen te plegen. Van belang is hierbij te vermelden dat breedbandige capaciteit (via koper of glasvezel) voor eenieder beschikbaar moet zijn. Aan SETAR zal worden opgelegd dat voor 2005 alle telefoon aansluitingen binnen enkele dagen moeten zijn te leveren en dat haar lokale tarieven steeds vergelijkbaar zijn met West-Europa, aangezien Aruba hetzelfde uitgangspunt als West-Europa hanteert, namelijk

dat lokale tikken in rekening worden gebracht (metered pulses). Hiermee wordt aan het publiek belang van redelijke tarieven voldaan.

- 3) Anderen die gebruik willen maken van het netwerk van SETAR zullen, uiteraard tegen gunstige voorwaarden, de gelegenheid krijgen om hun diensten te kunnen leveren. Hieronder vallen E-Commerce providers. Deze zullen per landsbesluit of met aparte leveringscontracten met SETAR geschieden. Door dit te doen stimuleert de regering innovatie en zowel allocatieve- als kosten efficiëntie. Bij allocatieve efficiëntie gaat het om vragen als: "Hoe wordt een bepaald resultaat tegen zo laag mogelijke individuele of maatschappelijke kosten bereikt" en "In hoeverre komen de geleverde prestaties overeen met de voorkeuren van de burgers". Bij kosten efficiëntie alleen een vraag "Wordt tegen de minimaal noodzakelijke kosten geproduceerd".
- 4) Het garanderen van een goede basis telefooninfrastructuur voor alle inwoners van Aruba is een publiek belang en een vereiste voor o.a. de toekomstige duurzame economische ontwikkeling van Aruba. Door uitsluitende rechten aan SETAR voor de vermelde periode te verlenen wordt dit vereiste haalbaar. Dit betreft zowel de handhaving en verlaging van de tarieven als de noodzakelijke dividenduitkering aan de overheid welke voor de komende periode gezien de huidige begrotingstekorten van publiekbelang worden geacht.

Mobiel telefoonnetwerk.

- 1) De verwachting is dat eind december 2001 ruim 50.000 abonnees op het mobiel telefoonnetwerk zullen zijn aangesloten. Hiermee zal ongeveer 50% van de populatie over een mobiel beschikken. Een vrij goede dichtheid. SETAR moet haar dekking nog verbeteren en internationale roaming (i.v.m. toerisme als meest belangrijke pijler van Aruba) introduceren. De Regering streeft ernaar dat alle inwoners van Aruba die dit wensen ook over een mobiel kunnen beschikken (Mobile for Anyone) waarmee iedereen een goede kwaliteit spraakverbinding kan maken en in ieder geval korte databerichten (Short Message Service) kan versturen onafhankelijk van de gemoeide kosten voor SETAR om dit te realiseren. SETAR zal over twee mobiele netwerken beschikken nl. een netwerk conform het Amerikaanse digitale TDMA standaard en een conform het Europese digitale GSM standaard. Om van waarde te kunnen zijn dienen beide een excellente dekking te hebben. Dit is op dit moment nog niet het geval.
- 2) Deze dienstverlening moet ook tegen redelijke prijzen geschieden. De overheid wenst in deze ook geen stijging van de mobiele telefoonkosten en abonnementen. Gezien de internationale trend om de tarieven te verlagen en de eis van de Regering om op Aruba redelijke tarieven te hanteren is besloten om de komende drie (3) jaren geen anderen toe te laten voor de mobiele dienstverlening. Hiermee wordt de ruimte gecreëerd voor SETAR om de noodzakelijke investeringen te plegen ter verbetering van de netwerk dekking en tegelijkertijd de tarieven te verlagen. De overheid wenst geen situatie te scheppen waar door gebrek aan investerings-capaciteit vanwege de versplintering van de vrij kleine markt Aruba verstoken zal blijven van lage prijzen en goede dekking voor mobiel. De tarieven zijn momenteel al vergelijkbaar met de regio en met de Europese landen. Er wordt naar gestreefd de tarieven steeds te blijven aanpassen zodat aan de voorwaarde van redelijke prijzen wordt voldaan.

- 3) Anderen die gebruik willen maken van het netwerk van SETAR zullen, uiteraard tegen betaling, de gelegenheid krijgen om hun diensten te kunnen leveren tegen gunstige voorwaarden. Hieronder vallen o.a. Providers van additionele diensten op mobiel, zoals Banking, Nieuws, Gaming (de zogenaamde E-Commerce diensten en voor mobiel aangeduid met M-Commerce). Deze diensten zullen per landsbesluit worden geregeld of via aparte leveringscontracten met SETAR geschieden. Door dit te doen stimuleert de regering innovatie en zowel allocatieve als kosten efficiëntie.
- 4) Net zoals het geval is met het vaste netwerk is het garanderen van een goede basis mobiel telefooninfrastructuur voor alle inwoners van Aruba publiek belang en een vereiste voor o.a. de toekomstige duurzame economische ontwikkeling van het land. Een sector welke door de Regering als strategisch wordt gezien voor de Arubaanse positionering in de regio. Aan SETAR zal worden opgelegd dat haar mobiele netwerk een hoogwaardige en volledige dekking moet hebben. Tevens dat haar tarieven steeds vergelijkbaar moeten zijn met Europa en de V.S. Door uitsluitende rechten aan SETAR voor de vermelde periode te geven worden hiervoor de voorwaarden geschapen. Deze betreffen zowel de handhaving van de tarieven als de noodzakelijke dividenduitkering aan de overheid welke voor de komende periode noodzakelijk is om de huidige begrotingstekorten aan te vullen. Zoals eerder onder het hoofdstuk "De lokale omgeving" aangegeven wordt dit laatste geacht te behoren tot het algemeen belang.

Internet netwerk.

- 1) Naar verwachting zullen eind december 2001 ruim 7.000 abonnees op het SETARNET internet platform zijn aangesloten, hetgeen neerkomt op ongeveer 12% van de populatie. Het is van belang dat het aantal aangeslotenen toeneemt. Naast de noodzaak van een benodigde telefoonaansluiting (welke door de uitsluitende rechten aan SETAR zal worden gegarandeerd) zijn de beschikbaarheid van een PC en acceptabele tarieven conditio sine qua non voor een snelle ontwikkeling van de markt. Het ontbreken daarvan werkt zonder meer belemmerend. Onduidelijk is in dit stadium wat de meest bepalende factor is. De regering zal in ieder geval in haar beleid de beschikbaarheid van computers tegen acceptabele prijzen stimuleren. De Regering hecht grote waarde aan het feit dat alle burgers van Aruba die het wensen op Internet kunnen worden aangesloten. Tevens is het streven de ontwikkeling van nieuwe applicaties op Internet te stimuleren. Gezien het grote aantal applicaties is het niet aannemelijk dat SETAR deze dienstverleningen zelf zal en kan leveren. Dit zou namelijk teveel financiële risico's (gezien groot aantal applicaties) met zich meebrengen. Deze applicaties hebben relatief korte economische- en technische levensduur. Belangrijker echter is dat internet-applicaties zich onderscheiden door een grote mate van creativiteit, entrepreneurschap en gebrek aan standaardisatie. Dit maakt dat partnerships tussen bedrijven in de particuliere sector en combinatie particuliere en publieke sector zeer gewenst zijn. Teneinde de markt sneller te ontwikkelen heeft de Regering dan ook besloten om meerdere partijen (Internet Service Provider oftewel ISP's) toe te laten. De regering kiest dus voor het verschuiven van een gedeelte van de operationele verantwoordelijkheid van publieke naar private organisaties, teneinde een groot aanbod aan Internet applicaties mogelijk te maken. Aanname is dat hierbij de concurrentie tussen meerdere aanbieders de

beschikbaarheid van een groot diversiteit van applicaties tot gevolg zal hebben. Echter zal er ten aanzien van het transport van spraak over de Internet een uitsluiting gelden tot 1 januari 2005 ten einde SETAR de mogelijkheid te geven aan het doel voor het bereiken van een voor eenieder toegankelijk vaste telefonie dienstverlening te voldoen.

- 2) Dit moet ook tegen redelijke prijzen geschieden. De overheid wenst in deze ook geen stijging van internet kosten en abonnementen. Gezien dat de nu door SETAR gehanteerde tarieven reeds voor de omgeving competitief zijn, lijkt dit streven haalbaar. Aangezien SETAR over goede internationale glasvezel verbindingen beschikt conform de hoogste standaards is besloten om de mogelijkheid van goede internationale verbindingen via de infrastructuur van SETAR aan alle providers te geven. Deze aansluiting zal ook tegen zeer redelijke prijzen geschieden (enabling functie) teneinde er zorg voor te dragen dat er geen onnodige en dubbele investeringen worden gepleegd om zodoende te bewerkstelligen dat de Arubaanse bevolking en bedrijven de meest gunstige tarieven kunnen krijgen. Hiermee wordt een goede allocatieve efficiëntie en verdere kwalitatieve groei van de Internet bevorderd. De verdeling van abonnees over de verschillende providers zal dan voornamelijk afhangen van de aangeboden applicaties.
- 3) Anderen (bv. Internet Cafés en Application Providers) die gebruik willen maken van het netwerk van SETARNET en eventueel de nieuwe ISP's zullen, uiteraard tegen gunstige voorwaarden, de gelegenheid krijgen om hun diensten te kunnen leveren. De ISP's zullen per landsbesluit en de andere diensten met aparte leveringscontracten geschieden. Door dit te doen stimuleert de regering innovatie en zowel allocatieve als kosten efficiëntie.
- 4) Het garanderen van een goede Internet infrastructuur voor alle inwoners van Aruba is een vereiste voor de toekomstige duurzame economische ontwikkeling van Aruba. Door de markt te openen ontstaat de mogelijkheid dat Application Providers nu sneller in de private sector of in combinatie private en publieke sector nieuwe innovatieve diensten kunnen introduceren. Bij deze diensten worden de risico's voor ontwikkeling door de verschillende partnerships gedragen. Hiermee kunnen de huidige prijzen worden gehandhaafd of verbeterd en nieuwe economische bedrijvigheden ontstaan, welke op de lange duur de economie kunnen stimuleren. Vooralsnog gaat de Regering ervan uit dat gezien de ontwikkeling in andere landen deze Internet diensten geen merkbare effecten zullen hebben op het wegwerken van de huidige begrotingstekorten op de korte tot middellange termijn.

Bij bovenstaande toetsing aan de vier gekozen criteria werd zoveel mogelijk onderscheid gemaakt tussen telecommunicatiediensten en infrastructuur. Met uitzondering van de basisdienst spraak zullen de diensten als eerste worden vrijgegeven. Volledigheidshalve geldt dat:

~~Als~~ Als diensten worden bedoeld telecommunicatie applicaties die gebruik maken van beschikbare telecommunicatie infrastructuur eventueel aangevuld met randapparatuur, zodat specifieke telecommunicatieproducten mogelijk worden. Hierbij kan gedacht worden aan E-mail, Hosting, E-Commerce, Banking, enz.

De infrastructuur is het totaal van vaste-, mobiele telecommunicatie- en Internet netwerk welke de verbinding tussen klanten zowel lokaal als internationaal mogelijk maakt.

3. Geactualiseerd beleid

Het beleid van de overheid voor de komende jaren houdt rekening met eerdergenoemde toetsing aan de hand van de geformuleerde criteria. Vergeleken met het vorig jaar opgestelde beleid wordt het tijdstip voor het openen van de mobiele dienstverlening dus verschoven naar 2005. Hiernaast houdt het geactualiseerde beleid ook rekening met de rechterlijke uitspraken gedaan in de laatste maanden en de noodzaak van een continuïteit in beleid. Het ontbreken van een eenduidig beleid laat de ruimte om via andere kanalen, legaal of illegaal een toetreding tot de markt af te dwingen. Het beoogd beleid voorziet in het scheppen van orde en een kader om deze ontwikkeling te controleren. Het houdt rekening met de internationalisering welke wereldwijd in volle gang is. Wel beoogt het beleid de voorwaarden te scheppen voor het realiseren van een goede basisinfrastructuur voor Aruba voor zowel de vaste als de mobiele infrastructuur en is aan het telecommunicatiebedrijf van Aruba de tijd gegeven, deze infrastructuur uit te bouwen. Hierna wordt ervan uitgegaan dat de marktwerking met zorgvuldig opgezette borging-instrumenten zal zorgdragen voor een verdere uitbouw van deze netwerken.

Concreet betekent dit een verdere verscherping/aanvulling van de formulering van het in december 2000 geaccordeerde beleid en wel als volgt:

Aan SETAR worden voorbehouden en tegelijkertijd als aan SETAR opgedragen diensten worden beschouwd tot hieronder nader aangegeven tijdstippen de landelijke mobiele telefonie infrastructuur, vaste lokale telefoonnetwerk, internationale telecommunicatie verkeer waaronder internationale telefonie en operatordiensten, het satellietverkeer en andere internationale verbindingen.

Hiernaast zijn de volgende diensten aan een licentie uitgegeven middels een landsbesluit onderhevig:

1. Exploitatie van paging netwerken (radio zend- en ontvangstinrichting);
2. Exploitatie van trunking (mobiloфонie) netwerken;
3. Portofonie, mobiloфонie (landelijk als maritiem)
4. Enkelvoudige randapparatuur: bijv. Telefoontoestellen, stopcontacten etc.
5. Meervoudige randapparatuur: bijv. Lijnkiezertoestellen, bedrijfscentrales;
6. De installatie van de benodigde binnenleiding voor aansluitingen van 4. en 5. op de locale vaste telefonie-infrastructuur van SETAR;
7. Internet Service Providers via de infrastructuur van SETAR, inclusief de verbinding naar het wereldwijde Internet netwerk. Dit opent voor binnentreders de mogelijkheid om o.a., webhosting, "E-Commerce" aangedreven diensten aan Arubaanse burgers en bedrijven te leveren. De aanleg van infrastructuur voor telefonie over internetprotocol is uitgesloten.

8. Internet Cafés via de infrastructuur van SETAR en bij landsbesluit toegelaten ISP's.
9. Aanbieders van Call Back en met deze vergelijkbare diensten voor internationaal bellen, zowel de fysiek aanwezige als niet-fysiek aanwezige aanbieders.
10. Gesloten datanetwerken voor eigen bedrijfsvoering, exclusief satellietverbindingen.

✍✍Per 1 januari 2005: mobiele telefonie diensten.

✍✍Per 1 januari 2005: internationale telecommunicatie, inclusief Internet Telefonie met bijbehorende Calling Cards.

✍✍Per 1 januari 2010: vaste telefoonnetwerk

Ten aanzien van de onderdelen 1 t/m 10 geldt dat er geen restricties zal worden gelegd aan het aantal providers welke zullen worden toegelaten. Wel zullen deze aan de geldende regels voor vestiging van bedrijven op Aruba moeten voldoen. Tevens zal een gedegen screening dienen plaats te vinden van de belangstellenden aangezien de beschikbaarstelling van telecommunicatie voorzieningen tevens de mogelijkheid van activiteiten inhoudt die dienen te worden geweerd. Uiteraard dient daarnaast binnen afzienbare tijd de benodigde wetgeving tot stand te komen. In bijlage 3 worden de boven aangegeven dienstverleningen volledigheidshalve nader beschreven.

Het telecommunicatiebedrijf van Aruba zal voor een gedefinieerde periode uitsluitende rechten hebben voor de aanleg en instandhouding van de vaste en mobiele telefonie infrastructuur. Hiermee wordt gegarandeerd dat de Arubaanse burger over een "state of the art" basis vaste en mobiele telecominfrastructuur zal beschikken. Verder zullen ten aanzien van de mobiele telefonie en internationale telefonie de voorwaarden voor het verkrijgen van een licentie in het jaar 2004 worden gepubliceerd. Vooralsnog wordt uitgegaan van een veiling van deze licenties waaraan bedrijven kunnen participeren welke aan door de overheid van tevoren geformuleerde randvoorwaarden voldoen.

4. Nadere stappen

Bovengenoemde besluit zal in de nieuwe wetgeving worden meegenomen. Aangezien het Telecommunicatiebedrijf van Aruba in de komende 6 maanden zal worden verzelfstandigd en een herziening van de Landsverordening nodig is, wordt ter wille van de efficiëntie gekozen om een en ander eenmalig te doen en zijn in dit stadium geen voorstellen voor wijziging van de Landsverordening gedaan.

Vooruitlopend zal het Parlement van Aruba worden benaderd ten aanzien van de invoering van de benodigde wijzigingen van de wet betrekking hebbende op telecommunicatie. Hierbij behoren ook de regelingen met betrekking tot computer criminaliteit, privacy wetgeving en specifieke nieuwe regelingen verband houdende met ontwikkelingen in E-commerce, zoals digitale handtekeningen enz.

Hiernaast dient bij de World Trade Organisation invulling plaats te vinden van de tijdsplanning van Aruba voor het openen van de markt.

Tenslotte zal ook de Directie Telecommunicatie worden ingericht en bemand teneinde haar rol in deze nieuwe omgeving te kunnen vervullen. Het betreft met name de toerusting van de toezichthouder met kennis, vaardigheden en de opbouw van feitelijk gezag. De overheid moet de nodige afstand tot de toezichthouder en een helder kader scheppen, welke laatste zeker twee elementen moet bevatten, namelijk marktordende wetgeving en voorzieningen die de handhaving ervan garanderen, waaronder toezicht en inspectie.

5. Tot Slot

Met dit beleid geeft de regering aan hoe zij in de komende jaren met het telecommunicatievraagstuk zal omgaan. Het beleid van de overheid garandeert de burger kwalitatief hoogwaardige telecommunicatie voorzieningen tegen objectief redelijke tarieven, rekening houdend met de kleinschaligheid van Aruba en de eis van een gezonde telecommunicatie bedrijf als garantie voor de continuïteit. Tegelijkertijd schept zij ook voorwaarden voor nieuwe telecommunicatie applicaties en innovaties in het bijzonder via het nieuwe medium van het internet. Dit zowel voor partnerships in de particuliere sector als in de combinatie van de particuliere en publieke sector. Hiermee wordt de basis verzekerd voor toekomstige ontwikkeling van telecommunicatie in het land.

I. BEDRIJVEN

Collaborative Work

Werkgroepen

Breedband voor Internet, Intranet en Extranet waarbij geïntegreerde spraak, video en data

Virtuele Transacties

Gebruikersvriendelijke desktop videoconferentie

Electronische billing en clearing voor business to business transactie

E-Commerce en een-op-een klanten interactie

Complete On-Line stores

Wireless access

Global mobiele telefonie (spraak, data en videoconferentie)

Satelliet access op hoge snelheid (>2Mbps)

Teleworking

Virtuele kantoor diensten

Virtuele bedrijven

II. OVERHEID

Electronische Transacties

Burgers

Belasting

Sollicitaties

Uitkeringen en medische betalingen

Bedrijven

Automatische inkoop en extranet diensten

Overheidsdiensten

Universele toegang tot electronische overheids diensten

Interactieve communicatie met klanten van diensten

E-democratie

Enquetes

Referendum

Electronische parlements vergaderingen en vragenuurtjes

III. PARTICULIEREN

Communicatiediensten

Videoconferentie
Unified Messaging
ADSL,xDSL
Internet Telefonie

Entertainment

Interactieve entertainment
Gaming
Video-on-demand

Home Utilities

Spraak geactiveerde huizen functies zoals lichten en airco's
Huizen monitoring via PC's en Internet
Beveiliging

Computing

Laag geprijsde netwerk computers
Persoonlijke abonnementen op nieuws, bladen, horoscope, Web-paginas, enz.
Breedband Internet

Transactie diensten

Thuis shoppen
Financiele management
Banking
Overheidstransacties
Rekeningen betalen

Multimedia

Multimedia telefoontoestellen
3-D video applicaties

Onderwijs en Vorming

Distance onderwijs

IV. ONDERWIJS

Virtuele klassen

Distance learning
Global klassen
Video en Audio multicast
Lesgeven via Video on Demand
Real time vertaling

Digitale boekhandels
Virtuele simulatie

V. GEZONDHEIDSZORG

Distance Medicine

Multimedia evaluatie en diagnose
Remote gezondheidszorg
Thuis Monitoren
Medische beeldoversturing

Databases

Database van klanten, medische records online beschikbaar
Breedband toegang voor analyse patient informatie voor dokters en hospitaalpersoneel

Onderwijs

Distance dokters training en onderzoek

NADERE BESCHRIJVING ENKELE DIENSTEN ONDERDEEL VAN BELEID

- ✍✍Paging netwerken (radio zending); Dit is een netwerk welke spraak- en alfanumerieke berichten via een richting (one-way) mogelijk maakt. Berichten worden via telefoonnetwerk naar een paging terminal gestuurd, welke de berichten omzet in een formaat welke hierna draadloos via een zending naar een kleine klanten terminal (ontvangstinrichting) worden verzonden. Op dit moment zijn ook two-way systemen beschikbaar.
- ✍✍Portofonie, mobilofonie (landelijk als maritiem). Dit is een systeem opgebouwd uit een repeater (zend- en ontvangstinrichting) welke een verbinding tussen portofoons (klanten terminals voor zenden en ontvangen) mogelijk maakt. Alle terminals gebruiken zelfde frequentie. Dus totale groep kan berichtenstroom ontvangen. Interconnect met telefoonnetwerk mogelijk.
- ✍✍Trunking (mobilofonie) netwerken; Dit is een combinatie van repeaters. Elk met een eigen frequentie, zodat verschillende groepen mogelijk zijn. Klanten terminals kiezen automatisch beschikbare repeaterfrequentie. Interconnect met telefoonnetwerk mogelijk.
- ✍✍Internet Cafes via de infrastructuur van SETAR. Internet Cafes zijn lokaties waar klanten via beschikbare terminals toegang kunnen krijgen tot de Internet. Om het de klanten aantrekkelijk te maken wordt de omgeving vaak als een café ingericht.
- ✍✍Aanbieders van Call Back diensten voor internationaal bellen, zowel de fysiek aanwezige als niet-fysiek aanwezige aanbieders. Klanten die thuis geen telefoon hebben kunnen bij een Call-Back kantoor (fysiek aanwezige aanbieder) langs waar ze internationale gesprekken kunnen voeren. Ze bellen een internationaal nummer en hangen op, waarna een verbinding vanuit het buitenland wordt opgezet. Tegenwoordig wordt dit vaak voor de immigranten gecombineerd met de zogenaamde girodiensten waar veelal buitenlandse immigranten geld naar hun land van afkomst kunnen sturen. Vaak bellen ze om de verzending van het geld te bevestigen. De Call-Back kantoren betalen hun buitenlandse Service Providers voor de Call-Back dienstverlening en krijgen een commissie. Met de fysiek niet-aanwezige aanbieder worden de bedrijven bedoeld welke Call-Back diensten verkopen, echter geen presentie middels kantoren op de markt hebben. Deze bedrijven gaan bedrijven en personen langs waar ze Call-Back diensten verkopen. De indruk bestaat dat ze vaak niet als zodanig zijn geregistreerd. Ze ontvangen hun commissies van buitenlandse bedrijven.
- ✍✍Gesloten datanetwerken voor eigen bedrijfsvoering. Bedrijven welke een interne veelal wireless dataverbinding tussen hun gebouwen willen opzetten kunnen dit doen. Dit betreft uitsluitend verbinding voor de eigen bedrijfsvoering en mag niet via een derde bedrijf plaatsvinden. Een aansluiting op het openbaar telefoonnetwerk mag uitsluitend via SETAR
- ✍✍Internet Telefonie met bijbehorende Calling Cards. De huidige spraakverbindingen geschieden meestal circuitgeschakeld. De opmars van de Internet maakt dat spraakverbindingen gebaseerd op het Internet protocol ook mogelijk zijn geworden.

De aard van de Internet maakt deze dienstverlening uiterst geschikt voor betaling met Calling Cards. Vooralsnog zal SETAR tot 1 januari 2005 uitsluitende rechten hebben voor spraak gerelateerde verbindingen inclusief spraak over internet netwerken.

Lijst van Afkortingen

IP	Internet Protocol: Communicatie afspraak welke op de Internet wordt gebruikt;
ADSL/xDSL	(Asynchronous) Digital Subscriber Line: Familie van technologie welke grotere transmissie snelheden over koper mogelijk maakt;
VPN	Virtual Private Network: Gesloten Netwerk voor gebruikersgroep
WAN-LAN	Wide Area Network/Local Area Network: Computernetwerken waarop Pc's, terminals en Servers worden aangesloten;
TDMA	Time Division Multiple Access: Transmissie standaard voor Digitale Signalen;
GSM	Global System for Mobile: oorspronkelijk Europees standaard voor digitale cellulair;
PBX	Private Branch Exchange: Bedrijfstelecommunicatie Centrale.